

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

№ 2 (22931)

2024-рэ илъэс

МЭФЭКУ

ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 11

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

МАКЪ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Дунаим идэхагъэ емылътыгъэу

Мы мафэхэм осэу къесыгъэм дунаир кыгъэдэхагъэми, ащ гумэкыгуаби кыздыхыгъ. Республикэм, ащ икълэ шъхалэу Мыекьуапэ яхэушъхафыкыгъэ кьулыкьухэм гъэлэшыгъэ шыклэм тетэу лэф ашлэ.

Е. Сергеев

Е. Сергеев

Осым илухын тегъэпсыхъэгъэ техникэм гъогухэр еукъэбзых, ахэр мыцлэнлъэгъонхэм пае ищыклэгъэ фэлэ-фашлэхэр зэрэхъэх. Лъэсрыкълуаплэхэм, транспорт уцуплэхэм, лъэсгъогу зэпырыкълуаплэхэм якуэбзын лэклэ зэшлуахы.

Блэкыгъэ мэфитлэм чъылэр градуси 2 – 6-м нэсыщтыгъэмэ, нычэпэ 0-м нэс кыдэклогъагъ, осщ-ос цыинэ зэхэт къехыным ищынагуи щылэу синоптикхэм кьалэ. Ос цыинэр чыгъхэм, электроэнергием ирыкълуаплэхэм, унэхэм, нэмыкл

псэуалэхэм атепклэн ылъэкышт, лумыл къэхъуным ищынагуи щыл.

Джаш пае ошлэ-дэмышлэ лэфхэмклэ кьулыкьум цыфхэм агу кьегъэкыжы сакъыныгъэ кызыхагъэфэн зэрэфаер:

— урамхэм шъуарыкълэ зыхъуклэ, электроэнергием ирыкълуаплэхэр, электро-транспортим ыгъэфедэхэрэр, чыг кьутамэхэр псаухэмэ шъуналэ тежъугъэтын фае;

— шъуицагухэм улэбыгъэ псэуалэхэр адэтхэмэ, ахэр тэрэзэу жъугъэпытэнхэ

фае цыфхэм шъобжхэр ахамыхынхэм фэшл;

— водительхэр ямашинэхэм арысхэу кьамыкълухэмэ нахышлу е гъогул гъэлэшыгъэу щысакъынхэ фае;

— лъэсрыкълухэм джаш фэдэу сакъыныгъэ ин кызыхагъэфэн фае автомобиль гъогухэр зэпачыхэ е ахэм апэблагъэу кьакълухэ зыхъуклэ.

Гъогухэр сьд фэдизэу аукуэбзыхэм, гъогу хъугъэ-шагъэхэр кьатехъуханхэр зэпыурэп.

(Икълух я 2-рэ нэклуб. ит).

Адыгеим и Лышъхъэ зэрищагъ

АР-м терроризмэм пэшлуклогъэнымклэ икомиссие изэхэсыгъоу щылагъэм анахъэу аналэ зыщытырагъэтыгъэр цыф лэпкь зэфэшъхафхэм ыкли дин зэмылэужыгъохэр зылэжыхэрэм альэныкьоклэ зэгурылоныгъэ щылэным илофыгъохэр ары.

Адыгеим терроризмэ ыкли диверсие нэшанэ зилэ тхьамыклагъохэр кьимыху-хьанхэмклэ ведомствэ зэфэшъхафхэм язэдэлэжыныгъэ гъэпытэгъэным аналэ зэрэтырагъэтын фаем тегъэпсыхъэгъэ лэфтхьабзэу зэрэхьан фаехэм зэхэсыгъом щатегушылагъэх.

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат комиссием изэхэсыгъоу зэрищагъ. Ащ кызэрэхигъэщыгъэмклэ, Урысыем и Президентэу Владимир Путиным кыгъэуцугъэ пшъэрылхэм атегъэпсыхъагъэу терроризмэм пэшлуклорэ комиссиэхэу шъолъырхэм ащызэхашагъэхэр мы лэаныкьомклэ лэфыгъоу кьэуцухэрэм атегушылэнхэ фае.

Комиссием илофшлэн хэлэжыагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, АР-м иминистрэхэм я Кабинет и Тхьаматэу Кларэщэ Анзаур, федеральнэ инспектор шъхалэу Сергей Дрокиныр, АР-м и Прократурэ, АР-м и МВД, ФСБ-м и Гъэлорышлалэу Адыгэ Республикэм щылэм, АР-м и Апшъэрэ хыкум, Росгвардием и Гъэлорышлалэу Адыгэ Республикэм щылэм япашэхэр, федеральнэ ыкли шъолъыр ведомствэхэм, муниципалитетхэм ялэшхъэтетхэр.

Адыгеим хэгъэгу клэцл лэфхэмклэ иминистрэу Олег Безсмелъныцыным кызэрилуагъэмклэ, щынэгъончъэным ылъэныкьоклэ лэфтхьабзэ тедзэхэр зехъэгъэнхэм фэгъэхыгъэ унашъохэр республикэм иминистрествэ кьыдигъэ-кыгъэх. Илъэсэу икыгъэм кьулыкьу ыкли ведомствэ зэфэшъхафхэр ягъусэхэу планым кьыдилытэрэ тренировкэхэр ашыгъэх ыкли ялэпэлэсэныгъэ зэрэхэгъэхъоштым тегъэпсыхъэгъэ лэфтхьабзэхэр зэрэхьагъэх. Экстремизмэ ыкли терроризмэ нэшанэ зилэ гумэкыгъохэр кьэмыхъунхэм пае ведомствэм лэфтхьабзэ гъэнафагъэхэр ренэу зэрехъэх.

(Икълух я 2-рэ нэклуб. ит).

Гьобзкьое гурьт еджаплэм илофышлэхэр.

Псауныгъэр гъэпытэгъэным фэlorышлэшт

Фондэу «Хэгъэгум иухъумаглохэр».

Хэушъхьафыкыгъэ дзэ операцием иветеранхэм азыфагу кибатлетикэмклэ Урысыем и Первенствэ кыдыхэлъытагъэу Фондэу «Хэгъэгум иухъумаглохэр» зыфилорэмрэ Союзэу «Кибатлетика» зыцлэмрэ зэрэздэлэжъэштхэмклэ зэзэгъыныгъэм зэдыклэтхэгъэх.

Лъэныкъуитлур зэгъусэхэу псауныгъэм зэрар езыхырэ шылкэхэр шыгъэзыгъээнхэм ветеранхэр фашэштх, шылэныгъэм хэзыгъэгъозэжъыхэрэ техническэ пкъыгъохэр алэклагъэхаштх ыкли ахэр тэрэзэу зэрагъэфедэштхэм фырагъэджэ-

штх, Хэгъэгум иухъумаглохэм агу рихьырэ сэнэхьатхэм афэгъэзжынымклэ лэпылэгъу афэхуштх, конференцихэр, семинархэр, проектхэр пхырачыштх.

Икыгъэ илэсым тыгъэгъа-зэм ыклэхэм хэушъхьафыкыгъэ

дзэ операцием иветеранхэм азыфагу кибатлетикэмклэ Урысыем и Первенствэу рагъэ-клогыгъэм иклэщэкыагъэхэр фондир, Союзэу «Кибатлетика» зыфилорэр ыкли Москва социальнэ ухъумэнымклэ и Департамент. Фондэу «Хэгъэгум иухъумаглохэр» зыфилорэм икътэмэ 50-мэ къарыкыгъэ нэбгырэ 50-у протез зыфашыгъэхэр зэнэкъокъум хэлэжъагъэх. Мыр зэхэубытэгъэ реабилитацием ипрограммэу «С Кибатлетикой строим будущее» зыфилорэм кыдыхэлъытэгъагъ.

Программэр едзыгъохэмклэ этеуыгъ. Зылэ ыкли зыпкъако протез зыфашыгъэ дзэклоп-

60-м ехъу ахэм ахэлэжъагъ. Ветеранхэр протез зафашыхэ нэужым унэгъо хъызмэтым зэрэсэштхэм, щылаклэу зыхэтыгъэхэм кызырэфэгъэзжынын альэкыштым фырагъэджагъэх, психологическэ лэпылэгъу арагъэгъотыгъ.

— Тилыхъужъхэм такъот ыкли мамыр щылаклэм псынклэу кыфагъэзжынымклэ лэпылэгъу тафэхъу. Цыфым протез фяогъэш! кьодыеклэ хъурэп, ар зэрэпсэуштым, лэф зэришлэштхым ыкли тапэклэ гухэлъышлэхэр зыфигъэуцуужъыхэзэ зэрэщылэштхым фэбгъэсэн фэе. Мыщ дэжъым ифизическэ зытет мэхъанэ зэрилэм даклоу, социаль-

нэу щылэныгъэм хэгъэгъозэжъыгъэни фэе. Джа едзыгъохэр мы программэм кыдыхэлъытагъэх, — кылыуагъ Урысыем ифондэу «Хэгъэгум иухъумаглохэр» зыфилорэм итхьаматэу Анна Цивилевым.

Шьолпыр фондир зытпыплъэхэрэм ащыщэу Дмитрий Коваленкэр хэушъхьафыкыгъэ дзэ операцием иветеранхэм азыфагу кибатлетикэмклэ Урысыем и Первенствэу зэхашагъэм хэлэжъагъ. Ащ кызырлыуагъэмклэ, демобилизованнэ дзэклоп-хэу сэкъатныгъэ зилэхэр псынклэу щылэныгъэм хэгъэгъозжынын хэмклэ а программэм мэхъанэ ил.

Ягумэкыгъохэр зэрифэшъуашэу афызэшлуахых

Къэралыгъо фондэу «Хэгъэгум иухъумаглохэр» зыфилорэм ишьолпыр къутамэу икыгъэ илэсым лоныгъом и 1-м Адыгеим кыщызэлъахыгъэм ипшъэрыл шъхьалэр хэушъхьафыкыгъэ дзэ операцием хэлэжъэхэрэм, ащ хэклодагъэхэм, ахэм яунагъохэм яфэшъошэ лэпылэгъу ягъгъотыгъэныр, хэклодагъэхэм яшлэжъ гъэпытэгъэныр ары.

2023-рэ илэсым шьолпыр фондир лэфэу ышлагъэм клэклэу игугъу къэтшын. Ар загъэпсыгъэм кыщыублагъэу нэбгырэ 1317-мэ зыкыфагъэзагъ, гумэкыгъо зэфэшъхьафхэм япхыгъэу лэфыгъо 2255-рэ кырахылылагъ, ащ ипроцент 80-р афызэшлуахыгъ.

Шьолпыр фондир илофшлэн илэныкьохэм ащыщ хэушъхьафыкыгъэ дзэ операцием хэклодэгъэ ветеранхэм яшлэжъ ыкли лыхъужъныгъэу зэрахъагъэр гъэлэплэгъэнхэр. Ащ кыдыхэ-

лытагъэу икыгъэ илэсым республикэм мыжъобгъуи 9, «Лыхъужъым ипарты» 3 кыщызэлъахыгъ.

Джащ фэдэу лэфтхъэбзэ зэфэшъхьафи 100 шьолпыр фондир ригъэ-клогыгъ: Лыхъужъныгъэм иуроохэр, хэушъхьафыкыгъэ дзэ операцием иветеранхэр кызыхагъэлэжъэгъэ мастер-классхэр, шлэжъыр гъэпытэгъэным епхыгъэ зэхашагъэхэр, нэмыклэхэри. Ахэм пстэумкли клэлэеджэкло 1500-м ехъу ахэлэжъагъ.

Зэзэгъыныгъэклэ дзэ къулыкъур

Лэжъапклэр сомэ мин 204-м ехъу
Федеральнэ зэтыгъо ахъшэ тыныр сомэ мини 195-рэ
Шьолпыр зэтыгъо ахъшэ тыныр сомэ мин 200

Муниципальнэ зэтыгъо ахъшэ тынхэр:
Мыекыуапэклэ — сомэ мини 105-рэ
Тэхъутэмыкьое, Джэлжэ, Кошхъэблэ, Красногвар-
дейскэ, Мыекыопэ районхэмклэ ыкли Адыгэкьалэклэ —
сомэ мини 100 зырыз
Теуцожь районымклэ — сомэ мини 120-рэ

Дзэ комиссариатхэм
зафэжъугъаз

ЕджапІэм итарихъ къыхэнэжъыгъэх

Къуаджэу ШэхэкІэй игурыт еджапІэу N 90-м мы илээсым имэфэкІ хигъэунэфыкІышт. Советскэ Союзым и Лыхъужъэу Ацумыжъ Айдэмыр ыцІэ зыхырэ еджапІэм ыныбжъ илээсишъэ мэху.

Ащ итарихъ 1924-рэ илээс чыжъэм къызэ-луахыгъэгъэ еджэпІэ унэу, Шапсыгъэ лъэккэ районуыр загъэпсыгъэ лъэхъаным цІыфхэм еджакІэрэ тхакІэрэ зышарагъашІэщтыгъэм къыщегъэ. КІэлэегъаджэу Іоф шызышлагъэхэм, кІэлээджакІоу щеджагъэхэм ар «ахыгъ» пліом хуышт.

ШэхэкІэй къыщы-хуыгъэу, мы еджапІэм щеджэгъэ Ацумыжъ Айдэмыр Ахмэд ыкъом ныбжыкІэхэм яегъеджэн ищы-Іэныгъэ рипхынэу рыхуыи, кІэлэегъаджэ институтым чІэхъэгъагъ. Ар къызэуэхым исэнэхъаткІэ Іоф ышІэнэуи игъо ифагъ. 1942-рэ илээсым ежъ ишІоигъоныгъэкІэ заом кІуагъэ, а илээс дэдэм Ставрополем ит селіу Новкус-Артезиан зыфилорэм шыфэхыгъ.

Заом ыуж «Советскэ Союзым и Лыхъужъ» зыфилорэ щытхуыцІэр ащ къызыфагъэ-шъошагъэр. ИшІэжъ мыкІодыным фэшІ икъоджэгъухэм сау-гъэт еджапІэм ишагу щыфа-гъэуцугъ. 1965-рэ илээсым имэкъуогъу мазэ и 13-м къы-щегъэжыгъэу Лыхъужъым ыцІэ еджапІэм ехыи. Саугъэтым сыдигъокІи къэгъагъэхэр кІэ-рылхыи, ежъ лыхъужъыр шъо-жыи, пшъэшъэгъыи еджапІэм илээс зэфэшъафхэм щеджагъэхэм, джы чІэхэм ящысэтехыпІ.

Фронтовикэу Нэгъуцу Щэбан кІэлэегъаджэ сэнэхъатым рылэжъэнэу Хэгъэу зеошхом ыпэкІэ ригъэжъэгъагъ. Къоджэдэхэм ащ тІо къэхуыгъэкІэ еджэщтыгъэх. Заом ыкубыплэ шыпккъэм Щэбан хэкІодагъэу къызыщилорэ писъмэр Нэгъуцу-хэм къафэкІогагъ.

КІэлэегъаджэ ныбжыкІэу, Іашэр зыштэн фаеу хуыгъэу, пыим пэшукІоу зыпсэ зыгъэ-тылхыгъэр игупсэхэм язакъоп зыгъэгъагъэр. А лъэхъаным унагъо пэпчъ пліом хуыгъэу, чІэнагъэ ышІыщтыгъ, ар къуаджэм дэхэм зэкІэми зэдагъыщтыгъ.

Ащ ыуж бэ темышІэу джыри зы писъмэ унагъом къыфэкІо. Ащ къэбар гушІагъо къыхыгъ. Щэбан улэгъэшхо тещагъэ хуыгъэ, ау псау, госпиталым чІэлэ,

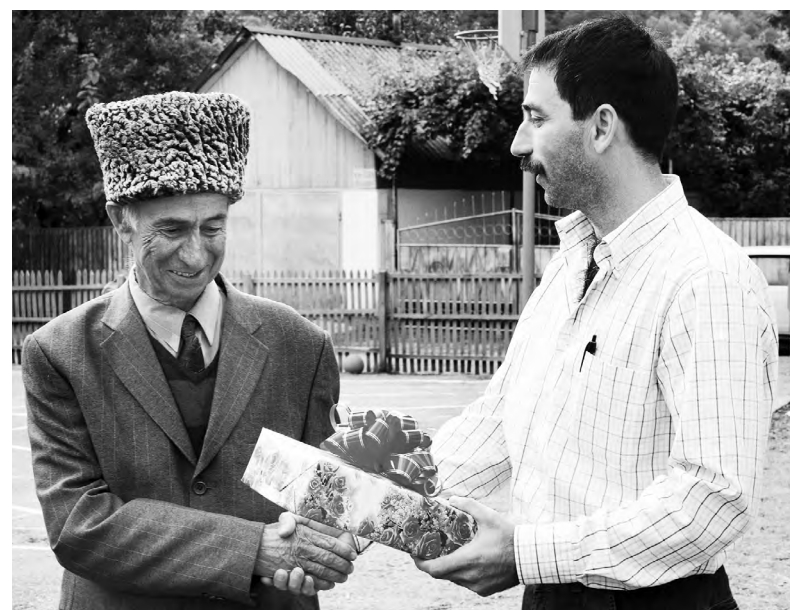
Авторим ихъарынащ.

цІыкІу-цІыкІоу зэтеуцожъы. Пыим зыщыпэуцужыгъэхэ чІыплэм улэгъэ хылыгъэ къытырашагъэу, зымыгъэсысэу щылъ кІалэр къаукІыгъэкІэ алъыти адрэ писъмэ гуихыр къагъэхыгъагъ. Ау щытми, санитархэм ыпсэ зэрэпытыр къашлагъэу, зэуапІэм къырахыжыи, ыпсэ къыпагъэкІэжыгъэу къычІэкІыгъ.

Щэбан зэтеуцожъы ядэжъ къызэкІоужыым шІу ылэгъурэ илофшІэн пидзэжыгъагъ. ПІэшІэгъуныкІо фэдизрэ ащ иеджэплэ гупсэу, ПсышІопэ районуым анахъ дэгъоу итхэм ашыщым, ипэшагъ. Жъы хуыгъэу, зэхэоным нэсыгъэ еджапІэм ычІыплэкІэ лъэхъаным диштэу зэте-гъэпсыхыгъэу къашыным сыдигъокІи кІэхъопсыщтыгъ. Пен-сием зэкІоми, псауу щэлэфэкІэ ар егъэджэкІо-гъэсакІоу щы-тыгъ, еджапІэм ищылакІэ ыгъэ-гумэкІыщтыгъ.

1997-рэ илээсым Щэбан ду-наим ехыжыгъ, ау ветераным иопыт джы къызнэсыгъэм агъэ-федэ. Илээс 25-рэ фэдизкІэ узэкІэлэбэжымэ, еджапІэм Іоф шызышІэхэрэр кІэсакІо фэ-хуыи, Нэгъуцу Щэбан ишІэжъ пхъэмбгъу еджапІэм ичІэхъапІэ къыщызэлуахыгъ.

1988-рэ илээсым еджапІэм ипашэ ашыгъагъ ащ ыпэкІэ ШэхэкІэй къоджэ Советым илээс щэкІ фэдизрэ итхъамэ-та-гъэу Гъошъо Мэдждэ Айтэч ыкІор. Ар а ІэнатІэм зыщы-тыгъэ лъэхъаныр ары къоджэ гъогухэм асфалт къызатыралъ-

хыагъэр, псыхъо нэкпхэм ягъэ-пытэн зырагъэжъэгъагъэр, нэ-мыкІ социальнэ Іофыгъуабэ зыщызэшІуахыгъэр.

ЗэхэщкІо Іэпэлэсэу зэрэщы-тыр, опытышхоу илэ хуыгъэр къыздэкІогъэ ІофшІэными къы-щышъхъэпэжыгъэх. Жъы хуыгъэ еджапІэм уналэ лъэшэу тетын фэягъ, игъэцэкІэжыи мыпкы ищыкІэгъагъ, етІани ыпэкІэ тетыгъэ пашэм рыхыжъэгъэ проектэу унакІэ зэрашыщтыр пхырыщынэу пшъэрылэ илагъ.

Я 90-рэ илээсхэм Шъачэ иеджапІэхэм компютерхэр ачІагъэуцонхэу зырагъажъэм, Гъуашъом ишІушІэкІэ ахэр ШэхэкІэй къэсыгъагъэх. Непэ цифрэ шыкІэм фытегъэпсы-хыгъэ техникэ зэфэшъафы-бэу щыІэхэм ябгъапшэмэ, 1995-рэ илээсым къащэфыгъагъэхэр зыпарэуи къэлъагъохэрэп, бгъэшІэгъожыи хуыи щытэп. Ау а лъэхъаным еджапІэм чІэсыгъэ кІэлээджакІохэмкІэ ар былы-мышхуагъ, Шъачэ инэмыкІ

еджапІэхэм ялэгъоу ачІэхэм афэдэу ежъхэми шыкІаКІэхэр къызІэкІагъэхъанхэ амал къа-ритыгъагъ.

— А уахътэм «гъучІ маши-нэу» тапашъхэ итыр гъэшІэгъон дэдэу къытчыхуыщтыгъ, тызэ-рекліопІэщт бгъур тшІэщтыгъэп, — къыІуатэщтыгъ Мэдждэ. — Арэушъэу щытми, апэрэ лъэбэкъу кыинхэр тыдзынхэ фэягъ. КІэлэегъаджэхэми, кІэ-лээджакІохэми компютерыр зэрэбгъэфедэщтыр зэдызэра-гъэшІэгъагъ.

Гъошъо Мэдждэ пенсием кІуагъэу 2009-рэ илээсым ду-наим ехыжыгъ. Ащ ычІыплэ еджапІэм ипашэ ашыгъагъ Адыгэ къэралыгъо университе-тым тарихъымкІэ ифакультет къэзыуыгъэу, нэужым Пшызэ шъолъыр изаслуженнэ кІэлэ-егъэджэ цІэр къызыфагъэшъо-шагъэу, зэнэкъокъоу «Пшызэ икІэлэегъэджэ анахъ дэгъу» зыфилорэм илауреат хуыгъэу Гъошъо Аслъан.

— ШыІэныгъэр лъэкІуатэ, зэхъокІыныгъэхэр къыздехыи, ау тэркІэ анахъ шъхъаІэу къэнэжырэр ыпэкІэ Іоф зы-шІэгъэ кІэлэегъаджэу, лъытэ-ныгъэ зыфэтшІэу, дгъашІо-хэрэм Іофэу рахыжыагъэр лъыдгъэкІотэныр ары, — ыло-щтыгъ ащ.

Илээс пшыкІупллыкІэ узэ-кІэлэбэжымэ къоджэдэхэр зы-кІэхъопсыщтыгъэхэр къадэхуыгъ, лъэхъаным диштэу зэтегъэпсы-хыгъэ еджапІэ афашІи къызэ-луахыгъ. Непэ ар Шъачэ гъэсэ-ныгъэмкІэ иучреждение анахъ дэгъухэм ашыщ.

2011-рэ илээсым Гъошъо Аслъан ычІыплэ ихъагъ Пшызэ изаслуженнэ кІэлэегъаджэу, «Урысыем икІэлэегъэджэ анахъ дэгъу» зыфилорэ зэнэкъокъум текІоныгъэр къыщыдэзыхыгъэу Алыи Марзыет. ПсэолъакІэм ипроект пхырыщыгъэным ащ ишІушІэгъабэ хэлъ.

НЫБЭ Анзор.

Ишшгэрылт егъэцаклэ

АР-м и Лъэпк театрэ блэкыгъэ илэсыр къэгъэлъэгъоноклэм илэтегъэуцоклэ зэфышлыжыгъ. Къуекъо Налбый ипъесэу «Сышъольэу, сыжъугъэтылыжы!» зыфилорэр артист ныбжыклэхэр хэтэу агъэуцужыгъ. Режиссерэу, УФ-м инароднэ артистэу Кукэнэ Мурат кызэрилорэмклэ, ар къэгъэлъэгъоноклэ шыпкэ хуэгъ.

Къуекъо Налбый кызыхуэгъэр илэс 85-рэ зэрэхуэгъэм спектаклыр фагъэшъошагъ. Пъесэм игерой шъхалэу Пытлац (ащ ироль къэзышырэр Ацумыжъ Рустам) идунай ехъожы, ау ащ ифэло-фашлэ зэшъуахыным илахылыхэр, икъоджэгъухэр дэгъулэхэрэп. Зым иджэгъу, адрэм ихызмэт лфхэр зэрэфэх, Пытлацэ фэмыщылэу ихъэдэ фэло-фашлэмэ язэшлохын ежъежырэу ыуж ехъэ. Ау пстэуми ар ашло-лофэп, лагъэр къеклоклызэ цыф афэдэу агъэтылыжыным зэрэклэлъурэр зыми ыгъэшагъорэп. Шэн-хабзэхэм къахэфэрэ пхэнджыгъэхэр тхаклом ыумысыхэзэ пьесэр ытхыгъагъ ыкли ащ тыхыгъэ спектаклэу агъэуцужэм ахэр нафэу кышыгъэлъэгъуагъэх. Пкыхъаплэ, нэфаплэ герой шъхалэр зыхэтэр? Сэмэркъээр хэлъэу гъэуцугъэми, мэхъанэ куу зилэ лфотхъабзэу тызгъэгумэкыхэрэр къэгъэлъэгъоным кышылэтыгъэх.

«Адыгэ телевидением лутыгъэ режиссерэу Мэрэтыкъо Казбек сигъусэу Къуекъо Налбый дэжъ тыклуи, ипъесэу Лъэпк театрэу цыдгъэуцумэ зэрэтшлэгъор етлогъагъ, — **игукъэкыхъэхэмклэ кыд-дэгощагъ Кукэнэ Мурат.** — А уахътэм театрэу «Эксперимент» зыфилорэр зэхэсцагъэу цытыгъ. Лъэпк театрэу икъутамэу ар лажъэщыгъ. Театрэу мы пьесэр цагъэуцунэу кыхатлхыи, роль шъхалэр сэ кышысшынауи хуэгъэ. Мэрэтыкъо Казбек режиссерыгъ, декорациехэр зэдгъэшлыгъагъэр а лъэхъаным псауу кытхэтыгъэ сурэтышлэу Павел Усковыр» ары.

Уахътэ тешагъэу икларыклэу агъэуцужыгъэу къэгъэлъэгъоноклэ спектаклыкэ шыпкэу Кукэнэ Мурат елытэ, сыда плэмэ Къуекъо Налбый ипъесэу тыхыгъэми, декорациехэр, мэхъамэхэр зэрэклэлъэхъэгъэ шыклэр, актерхэм яшъуашэхэр клэх. Ащ нэмыклэу пьесэм зэхъоклыныгъэхэр фэхъуэгъэх, Къуекъо Налбый иусэхэр хагъэхъагъэх, адыгабзэм икъэу-хумэн фэгъэхыгъэ гушъысэхэр хэтых. Кукэнэ Мурат кызэриуагъэмклэ, уахътэм димыштэжъэу хагъэкыхъэгъэр бэ.

«Уадыг плоныр кыинэп, адыгагъэр зепхъаныр кыины, — **хегъэунэфыкыи режиссерым.** — Цыфыбэ зыщызэрэгъо-ихэрэ нысацэмрэ хъадагъэмрэ лъэпк шэн-хабзэхэм якъэгъэлъэгъуаплэх. Ар ыгъэфедэзэ авторым хэужьыныхъэгъэ зеклоклэ пхэнджыхэр еумысых. Пытлац ироль джы къэзышыгъэу Ацумыжъ Рустам къэгъэлъэгъоноклэ ыпкэ зылыгъэу, зэклэ ззыпхырэ образ кыгъэлъагъорэр. Ыкли ар дэгъоу кыдэхъуэгъ. Лъэпкым хэлъ гумэкыхъоухэм ашъхъэ кырехы. Спектаклым цыхъуэгъэр зэклэ Пытлацэ пкыхъаплэ ылыгъуэгъэм фэдэу клэухыр тэ зэблэтхъужыгъ. «Хым ыкыб, псым ыкыб!» — **еюшъ къэушыжыи.** Къуекъо Налбый Пшы-оркэ заом фэгъэхыгъэу ытхыгъэм цыщ усэ сатырхэмклэ къэгъэлъэгъоноклэ тэхуы». Мурат усэ сатырхэм къаджэ:

«Сичыгуи хэфэп, сиогуи стафэп, Сипшъашы мафэ, сишъауи зафэ, Адыгэ чыгуи гу щысэгъаф, Зэклэ, зэклэ тылхыуаку, Тызлыхъурэр хэт, о пшлшырэ? Тызлыхъурэр сэ кыослон,

Сэ къэслон, ау хэт дэлон?

Тэры, тэры тызлыхъурэр, Зи кытлыхъурэр, кытлыхъуштэп, Тэр-тэрэу, ор-сэрэу зыкъэтымгъо-тыжыи.

Пклэнчъэу, пклэнчъэу мы дунаир кымылхыгъу

Ор-орэу зылыхъужыи, о зыкъэгъо-тыжыи!

«Актерэу хэлэжъагъэхэм зэклэми — Тхъаркъохъо Теуцожъ, Хъакъуй Андзаур, Жъудэ Аскэрбий, Бэгъушъэ Анзор, Болэкъо Адам, Хъаудэкъо Азэма, Уды-клэко Ислъам ярольхэр дэгъу дэдэу къашыгъэх. Декорациехэр зиер Сихъу Рэмэзан, мэхъамэм лф дэзышлагъэр Хъатэмэ Фатим, шъуашэхэр зыдыгъэр

А. Гусев

цугъагъэм игъэхъэгъэшлэ фэдэ мы къэгъэлъэгъоноклэ кылыжыны ыпкылышта? Апэрэ артист купэу спектаклым хэлэжъагъэхэм ялэпэлэсэныгъэ ихъатырклэ Адыгеим къэгъэлъэгъоноклэ шу цалъэгъуэгъ. Мызэу, мытлоу еплъыгъэхэри щылэх. Агъэуцугъаклэми икъэгъэлъэгъоноклэ чыплэ нэклэ илэжыгъэп. Еплыгъэ пстэу-ми ащымыгъупшэжышт зэхашлэхэр хахыгъэу сэгугъэ. Артистэу джырэ къэ-

Къуекъо Саид, шъхадж илофшлэн ыгу етыгъэу ыгъэцэклагъ», — **хегъэунэфыкыи режиссерым.**

Тхаклом ишъхъэгъусэу Къуекъо Жан-нэ къэгъэлъэгъоноклэ осэшлэ фишыгъ:

«Спектаклыр халэмэтэу хуэгъэ. Иклэ-рыклэу ар зэрагъэуцужырэм фэгъэхыгъэ гумэкыхэм тахэтыгъэп, сыда плэмэ ар зылэ ралъхъагъэр игъэхъагъэхэмклэ зэлашлэрэ артистэу Кукэнэ Мурат. Ежъ иуахътэм спектаклым роль шъхалэр кылышыгъагъ, пьесэм ишыпкэу дэлэжъагъ. Етлани Къуекъо Налбый ащ дэгъоу ышлэщыгъ, инэлосэ шыпкэу цытыгъ, итворческэ гухэлъхэм ашыгъо-загъ. Спекталым игъэуцун кызэрэдэхъу-щтымклэ ащ цыхъэ сигъэшлыщтыгъэ. Ау етлани сыгумэкыхыгъэ — апэу агъэу-

клатэрэм сэгъэгушлэ!» Къэгъэлъэгъоноклэм илэтегъэуцэ еплъыгъэхэм ащыщхэр яеплыкълэхэмклэ «Адыгэ макъэм» кы-дэгощагъэх.

Искусствоведениемклэ кандидатэу Къуекъо Марин:

«Сышъольэу, сыжъугъэтылыжы!» ятлонэрэу сеплыгъ илэс пчъагъэ теша-гъэу, уахътэу блэкыгъэм кызыдихъырэ зэхъоклыныгъэхэр кыхъэщыгъэх. Зэгъэ-пшэнэу арэп къэгъэлъэгъоноклэу, сэ кызырэхъыгъуэгъэр къэслонэу ары. Къуекъо Налбый игушылэ щэрыохэр, игуп-шысэ-гушылэ куу, мыхъо-мышлэу кыт-хафэхэрэм бгъумклэ таригэплъыжыгъэ, тыздэхъащыжыгъэ тышылэклэ-псэуклэ зыфэдэ хуэгъэм гу пыттэнэу амал кы-теты. Щхэни, гыни зэхэтэу пчэгум кыщеклокырэм узлэпещэ, адыгэбзэ къабзэклэ актерхэр къэгъушылэх — ари кыбгурылонри тхъагъо, ау уахътэм ифэмэ-бжымыи ушыгъозэн фаеу кыс-щыхъуэгъ. Ащ кыхъаклэу режиссерым зэхъоклыныгъэхэри фишыгъэхэу хэслэ-гъуагъ. Сценографии зэклэупклэгъэ фашыгъ, зы лъэмыджым зэрэпхы къа-джэм кыщеклокырэ тышылэклэ-псэуклэр. Джыри тызэгупшысэн ыкли тыздэлэжъэн фэе лфотхъабзэхэр кыхъагъэщых. Бэзмрэ хабзэмрэ шыклагъэу афэхъухэрэр нафэ къашы, еплъыгъэхэми акъыл хахынэу сэгугъэ».

АР-м изаслуженнэ журналистэу Биданэкъо Замир:

«Сышъольэу, сыжъугъэтылыжы!» зыфилорэ спектаклэу Лъэпк театрэу бэмышлэу кыгъэлъэгъуагъэр сыгу рихыгъ. Гушъысэ куу зыхэлъ къэгъэлъэ-гъон. «Гъэны ыкли щхэны» зыфалорэм фэд. Адыгэхэм зеклоклэ-шыклэ дэуу кытхафэхэрэр сэмэркъэу шъуашэм илэу кырегъэлъэгъуагъ. Тызрегъэ-плъыжыи, тырегъэгупшысэ. Актерхэм ягугъу пшымэ, спектаклым хэтхэм зэклэми ярольхэр дэгъоу къашы, къалорэр алушыкыи. Къуекъо Налбый пьесэр

жэбзэ къэбзэ дахэклэ ытхыгъ, гушылэ щэрыохэр дигъэфедэжъэзэ. Къызэрэсшлэ-шлырэмклэ, «Псэлъыхъохэм» афэдэу, мы къэгъэлъэгъоноклэи гъэшлэ кыхъэ илэшт. Джыри къагъэлъагъомэ сеплыжыштыгъ.

Кукэнэ Мурат зэрипытэрэмклэ, агъэ-уцужырэ спектаклхэр («Псэлъыхъохэр», «Сышъольэу, сыжъугъэтылыжы!», ахэм джыри къагъэлъэгъоноклэу) Лъэпк театрэу идышъэ хъарзынэщ цыщых. Къуекъо Налбый, Мамый Ерэджыбэ, Хъунэго Саидэ япъесэхэм атехыгъэ къэгъэлъэгъоноклэ театрэу ирепертуар пытэу хэуцау-гъэх. Дышъэ клэнэу тилэр кызыухъумэныр ары Лъэпк театрэу пшэрыл шъхалэу илэр. Непэрэ мафэм ар зэрифэшъуашэу егъэцаклэ.

ТЭУ Замир.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхьэу КЪУМПЫЛ Мурат
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 12, 2023-рэ илъэс
N 284

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 8, 2023-рэ илъэс
N 313

Футбол

Адыгэ Республикэм футболымкIэ икIымэфэ зэлухыгэ зэнэкьокьу блэкIыгэ илээсым тыгэгъазэм рагъэжыагъ. Ветеранхэм ялигэ пштэмэ, джырэ уахътэм ехьулэу команди 5-мэ теклоныгъэр кыдахын альэкIышт.

Къэнэгъэ ешIэгъухэр гъэшIэгъоныштых

Шылэ мазэм и 13-м зэнэкьокьум пэрытныгъэ цызылыгъ командэхэу «Делотехника» ыкIи «Дорожник» зыфилохэрэр зэлукIэ-штых. Мыщ ыуж «Джокер» ыкIи «ВНГ» зэдешIэштых, «Фыштымрэ» «Звездмрэ» медальхэм афэбанэхэрэп, ау зэкIэми ауж кьинэнхэу фаехэп. Арыш, ахэм яешIэгъуи гъэшIэгъонышт.

Командэхэр зыдэщыт чIыпIэхэр ыкIи очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

1. «Дорожник» — 10.
2. «Делотехника» — 9.
3. «Джокер» — 9.
4. «Шагъдый» — 9.
5. «ВНГ» — 7.
6. «Звезда» — 0.
7. «Фышт» — 0.

Апэрэ лигэм командэ 14 хэт. Тур 13-м цыщэу 7-р кызыэ-ранэкIыгъ. Мыщ «Ошъутенэм» апэрэ чIыпIэр шылыгъ, ятлонэрэм шыт командэу «СШОР-2008» зыфилохэрэм очкоуи 4-кIэ ыпэ ит. Мы командэхэр шылэ мазэм и 14-м сыхъатыр 11-м зэлукIэштых. Пэрытныгъэ зылыгъ командэм шешIэ Iэгоо анахьыбэ дэзыдзэгъэ Мазлэ Арсен. Мы ешIэгъум ыуж «Легионимрэ» «Спортмастеримрэ» зэдешIэштых. Адрэ командэхэм шылэ мазэм и 13-м зэлукIэгъухэр ялэштых.

Джырэ уахътэм коман-

дэхэр зыдэщыт чIыпIэ—хэр:

1. «Ошъутен» — 21.
2. «СШОР-2008» — 17.
3. «Тульскэр» — 16.
4. «Спортмастер» — 15.
5. «Спортмастер-2» — 15.
6. «Легион» — 13.
7. «МФОК Ошъутен» — 10.
8. «СШОР-2007» — 10.
9. «Альянс» — 6.
10. «Нарт» — 6.
11. «Люди в черном» — 4.

12. «Канониры» — 3.
13. «Олимп ДЮСШ» — 3.
14. «Атлетик» — 1.

Хабзэ зэрэхъугъэу апшъэрэ лигэм хэт командэхэм язэлукIэгъухэр сыдыгъуи гъэшIэгъоных. Апэрэ чIыпIэм шыт «Урожай» ешIэкIэ дахэ кьегъэлыагъо. Шылэ мазэм и 14-м апэрэ чIыпIитIур зылыгъ командэхэу «Урожаймрэ» ыкIи «Юностимрэ» зэлукIэштых. Футболыр зыгу рихьыхэрэм ашлогъэшIэгъонэу лыпылэштых Денис

Павловым («Урожай») ыкIи Iэщэ Анзор («Юность») Iэгоо пчъагъэу къэлапчъэм дадзэн альэкIыштым. Джырэ уахътэм мыхэм Iэгоо тфырытф дадзагъ.

Мы мэфэ дэдэм зэлукIэштых «МГГТК АГУ» ыкIи «МФОК Ошъутен», «Картонтара-Шытхьал» ыкIи «Кавказ», Ермэлхьаблэ къэзыгъэ-лэгъорэ «Зэкъошныгъэр» командэу «ИФК и дзюдо АГУ» зыфилохэрэм дешIэшт.

Командэхэр зыдэщыт чIыпIэхэр ыкIи очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

1. «Урожай» — 12.
2. «Юность» — 8.
3. «МФОК Ошъутен» — 7.
4. «ИФК и дзюдо АГУ» — 6.
5. «Кавказ» — 4.
6. «Зэкъошныгъ» (Ермэлхьабл) — 4.
7. «Картонтара-Шытхьал» — 3.
8. «МГГТК АГУ» — 1.

Къатхэхэрэм яшIошIрэ редакцием иеппыкIэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкIышт.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр БЗЭШУ Асхъад.

Зэхъышагъэр ыкIи кыдэззы-гъэкIырэр:

АР-м лъэпкь IофхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет

Адресыр:
385000
кь. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:

385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр:

52-16-79

Редакцием авторхэм кьаИхырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахэ цIыкIунэу шьтэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIэгъэкIожьых.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

УФ-м хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэларышIанI, зэраушыхъатыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4190

Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 17

Хэутыным узщыкIэтхэнэу шыт уахътэр Сыхъатыр 18.00

ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъалэр МэщIэкьы С. А.

Редактор шъхъалэм игуадзэр Тэу З. Дз.

ПштэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр

Тхьаркьохьы А. Н.